

Skica strategije razvoja Muzeja Đakovštine 2015.-2020.

Muzej Đakovštine danas je, usudio bi se reći, jedna od prominentnijih kulturnih ustanova Grada Đakova. Osnovan je 1951. godine i od tada, pa sve do današnjih dana, prošao je kroz više razvojnih faza koje su bile uvjetovane brojem i strukturom zaposlenih, s jedne strane, te pronalaženjem adekvatnog smještaja, s druge. Iako se na planu iznalaženja rješenja za spomenute probleme u šest desetljeća djelovanja muzeja napravilo puno, ti problemi još uvijek nisu u potpunosti riješeni. Njihovo rješavanje biti će naš prioritet i u razdoblju koje slijedi, a eventualni pozitivni pomaci u tom smjeru ustanovu će dodatno promovirati kao jednu od vodećih kulturnih ustanova u Gradu – a možda i šire.

U sadašnje prostore u Starčevićевой 34, nakon što je zgrada bivšeg kotara temeljito obnovljena, Muzej je preseljen 2002. godine. Od tada, gotovo imperativno, osnivači Muzeja tražili su od djelatnika ustanove da osmisle, a potom, u najkraćem mogućem roku, i realiziraju stalni muzejski postav. Taj zadatak, iz objektivnih razloga, još uvijek nije u potpunosti realiziran. Stalni postav etnologije otvorili smo 2005., a kulturno povijesnog razvoja Đakova 2006. godine. Zbog nedostatka prostora daljnji rad na stalnom postavu morao je biti zaustavljen. Osim predstavnika Grada s našim problemom bilo je upoznato i Ministarstvo kulture Republike Hrvatske koje je, u svrhu pronalaženja kvalitetnog rješavanja, iniciralo osnivanje Povjerenstva za praćenje izrade stalnog postava. To Povjerenstvo sugeriralo je, a Grad Đakovo i Ministarstvo kulture prihvatilo, da se u dvorištu Muzeja izgradi zgrada u kojoj bi bila smještena muzejska knjižnica, radionica i depoi, i na taj način (u glavnoj zgradi) oslobodi prostor za stalni postav arheologije.

Zbog isključivo objektivnih razloga (nemogućnost financiranja, kako od strane Grada, tako i od Ministarstva kulture; problemi oko ishoda loka-
cijske i građevinske dozvole...) sa izgradnjom zgrade krenulo se tek 2011. godine. Dok ovo pišem sa zadovoljstvom mogu konstatirati da je zgrada u

potpunosti završena, ali ne i useljiva. Naime, da bi depoe iz glavne zgrade mogli premjestiti u novoizgrađeni objekt potrebno je dvorišnu zgradu opremiti sa najnužnijim inventarom. U tu svrhu dobili smo službenu ponudu od firme Primat d.o.o. iz Hrvatskog Leskovca i projekt opremanja zgrade prijavili kao svoj prijedlog Programu javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2015. godinu. Uz pretpostavku da program bude prihvaćen, a to onda znači od strane Ministarstva kulture barem i djelomično financiran, vjerujem da bi do sredine 2015. godine nova zgrada mogla biti u funkciji.

Stavljanjem zgrade u funkciju, kao prioritet, nameće nam se i potreba zaposlenja jedne visokoobrazovane, polivalentne osobe, koja bi bila stručna za obavljanje informatičkih i bibliotekarskih poslova. Ta osoba davala bi informatičku podršku svim zaposlenima, obavljala niz tehničkih poslova i vodila biblioteku koju bi prethodno morala ustrojiti, i po pravilima bibliotekarske struke obraditi. Naime, Muzej Đakovštine danas posjeduje oko 5 000 svezaka najrazličitije bibliotečne građe (knjige, katalozi, skripte, časopisi, novine...), ali ne i jedinstven prostor u kojem bi ta građa bila čuvana i obrađena. Kako nemamo stručnu osobu, a niti prostor predviđen za čuvanje te vrste građe, mi zapravo i nemamo muzejsku knjižnicu – bez obzira što posjedujemo veliki broj bibliotečnog gradiva. Dolje potpisani relativno je dobro upoznat sa tom vrstom građe (jedan njezin dio nalazi se na tavanu, a ostalo po depoima i radnim sobama pojedinih kustosa), ali to, dakako, nije nikakvo rješenje, a pogotovo ne rješenje na neki dulji rok.

Vezano za kretanje broja zaposlenih u Muzeju, smatram za potrebno istaknuti kako je on daleko ispod zacrtanih standarda muzejske struke. Muzej, npr., nema restauratora, muzejskog pedagoga, preparatora, muzejskog tehničara, informatičara, povjesničara umjetnosti, a s obzirom na veličinu i broj zbirke svi nabrojani bili bi od velike koristi za njegovo još uspješnije djelovanje. No, sve do danas, radili smo bez njih, pa ćemo to valjda moći i u buduće. Ali, bez informatičara/knjižničara to više zasigurno nećemo moći. Uostalom, zašto smo gradili zgradu u kojoj je predviđen prostor za knjižnicu ako knjižnicu ne želimo imati? A imati je bez stručne osobe definitivno ne možemo.

Što se pak tiče broja zaposlenih, treba istaknuti i to da će se u planiranom razdoblju sastav zaposlenih bitno pomladiti. Naime, tijekom 2015., odnosno 2016. godine, dugogodišnji djelatnici muzeja Ivo Pavlović i Branka Uzelac odlaze u mirovinu. Zamijenit će ih dvoje mlađih kolega koji će, uz isto tako mladog informatičara/knjižničara (kojega bi već do tada trebali zaposliti), u

kolektiv unijeti dodatnu stvaralačku energiju imanentnu njihovom uzrastu i stupnju obrazovanosti. Pred sam kraj zacrtanog razdoblja u Muzeju bismo trebali zaposliti i povjesničara umjetnosti s obzirom da od osnutka muzeja imamo zbirku umjetnina, ali ne i povjesničara umjetnosti koji bi je vodio.

No, vratimo se u 2015. godinu. Nakon očekivanog preseljenja muzejske građe iz glavne zgrade u dvorišnu, u glavnoj zgradi ostat će upražnjeni prostor predviđen za stalni arheološki postav. Zaposleni u Muzeju su još prije nekoliko godina učinili sve što je potrebno da bi postav mogao biti u što je moguće kraćem vremenu realiziran. Naime, muzejska koncepcija postava osmišljena je, izrađena i valorizirana još u prvoj polovici prošlog desetljeća. Od tada smo u stalnom kontaktu sa sveučilišnim profesorom Mariom Beusanom, koji je autor integralne idejne koncepcije stalnog postava i koji je spreman u relativno kratkom vremenskom intervalu vizualno osmisлити i realizirati stalni postav arheologije. Za realizaciju ovog projekta nedostaje nam samo financijska potpora koju ćemo zatražiti od Ministarstva kulture Republike Hrvatske u okviru Programa javnih potreba u kulturi Republike Hrvatske za 2016. godinu. Ako nam tražena sredstva budu odobrena - a trebala bi biti s obzirom da je Ministarstvo kulture, kao što je u ovom tekstu to već spomenuto, od samog početka izravno uključeno u realizaciju stalnog muzejskog postava - već potkraj 2016., a najkasnije u prvoj polovici 2017. godine, stalni muzejski postav mogao bi biti u cijelosti završen.

Već danas, a od tada svakako, Muzej bi morao biti čvršće povezan sa Turističkom zajednicom grada Đakova i kao takav u potpunosti involviran u turističku ponudu Grada i regije. Na tom planu, želim vjerovati, potencijal Muzeja Đakovštine je znatan. Da li će se on realizirati, i u kojoj mjeri, ovisi ponajprije o dobro izbalansiranoj suradnji spomenutih gradskih institucija.

Osim kao nezaobilazna turistička destinacija, Muzej Đakovštine nastojat će se afirmirati i na obrazovnom i znanstveno-istraživačkom planu. Mišljenja smo da bi kroz naš stalni postav morale proći sve generacije učenika osnovnih i srednjih škola, i to ne samo Đakova, već i Đakovštine. Taj koncept, dakako, sustavno se realizira već duži niz godina, ali nakon što dobijemo cjeloviti stalni postav i osmislimo modele nastave koja bi se mogla realizirati izravno u Muzeju, zasigurno će biti podignut na jedan viši nivo. U situacijama kada škole iz objektivnih razloga ne budu mogle posjećivati neke od naših izložbi, mi ćemo odlaziti u škole. U ostalom, to već i činimo s izložbom Prvi svjetski rat u Đakovu i Đakovštini.

Što se pak tiče znanstveno-istraživačkog rada djelatnika u Muzeju, mislim da je on od iznimnog značaja, i da bi na njemu svakako morali ustrajati i dalje. Naime, osima Katoličkog bogoslovnog fakulteta (a i on samo djelomično) u Đakovu nemamo niti jednu gradsku, niti bilo koju drugu ustanovu koja bi sustavno istraživala pojedine aspekte društvenog života Grada i okolice. Suočen sa takvim stanjem, koje traje desetljećima i, kako sada stvari stoje, trajat će još dugi niz godina, Muzej je preuzeo na sebe ulogu da osim poslova imanentnih muzejskoj struci (u užem smislu te riječi), pokuša nešto napraviti i na tom planu. Uz puno razumijevanja i veliku materijalnu potporu Grada već dugi niz godina Muzej, u dvogodišnjim intervalima, izdaje Zbornik Muzeja Đakovštine, časopis u kojem svoje radove objavljuju afirmirani znanstvenici različitih struka. Časopis želimo izdavati i dalje, a osim vanjskih suradnika na tom projektu pokušat ćemo dodatno motivirati, kako sve zaposlene u Muzeju, tako i naše sugrađane koji na tom planu imaju što reći.

Zbornik Muzeja Đakovštine spominjem na ovom mjestu tek kao istraživačku paradigmu koja je prepoznata u kulturnoj javnosti Grada i šire, ali on svakako nije jedini uređivački projekt koji će zadovoljiti naše potrebe za valorizacijom prošle stvarnosti našega Grada i njegove okolice. Katalozima pojedinih izložaba i monografijama, kao što smo to i do sada radili, nastojat ćemo dati doprinos boljem upoznavanju života i rada ljudi ovoga dijela Republike Hrvatske.

I da rezimiram: Nakon preseljenja naših zbirki u novoizgrađene prostore i zapošljavanja jedne osobe koja bi u njima obavljala informatičko-knjižničarske poslove, a potom i realizacije stalnog postava arheologije, u Muzeju Đakovštine biti će optimalno realizirane prostorne i ljudske pretpostavke za njegov dalji razvitak. Do 2020. godine Muzej bi morao biti još bolje pozicioniran u svekolikoj turističkoj ponudi Grada, odnosi sa srednjim i osnovnim školama podignuti na viši nivo od postojećeg, a kao rezultat rada zaposlenih na pojedinim projektima za očekivati je i stanoviti iskorak vezan za nakladničku djelatnost.

RAVNATELJ

Mr. sc. Borislav Bijelić, prof.
muzejski savjetnik

U Đakovu, listopada 2014.